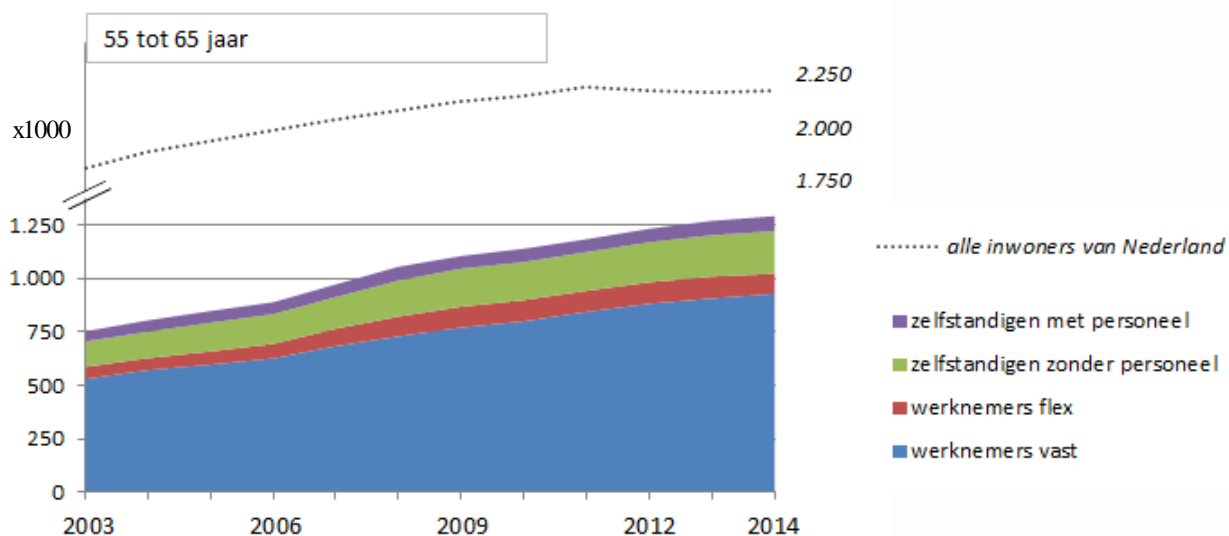

Langer actief en anders actief

Met het stijgen van de levensverwachting verandert het moment waarop mensen de arbeidsmarkt verlaten. Ook de arbeidsmarkt zelf verandert en de betekenis van de pensionering als eindpunt van een loopbaan. Steeds meer mensen kiezen er voor maatschappelijk actief te blijven na hun pensionering, in de vorm van een verlengd dienstverband, als zelfstandige, als vrijwilliger. Odyssee speelt hier op in met de cursus Anders Actief met uw Talenten.

We werken langer door

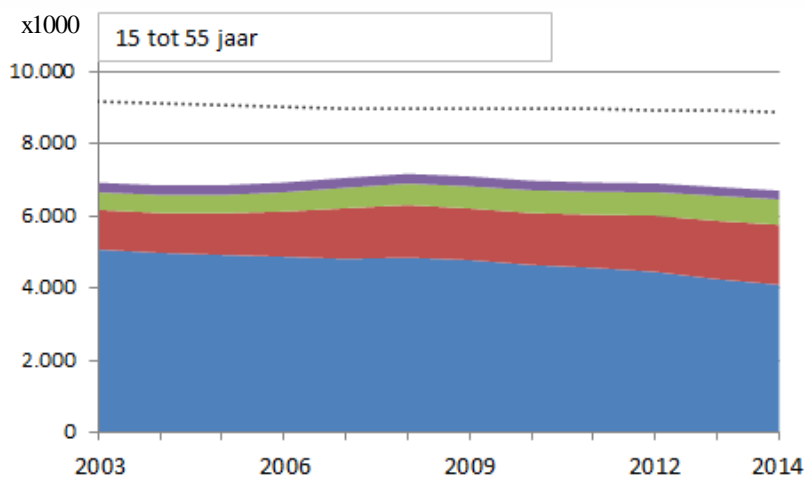
Dat mensen langer doorwerken is overduidelijk als je naar de cijfers kijkt.

grafiek 1. Werkzame beroepsbevolking in Nederland, ongeacht aantal gewerkte uren per week, leeftijdsgroep 55 - 65 jaar bron: CBS

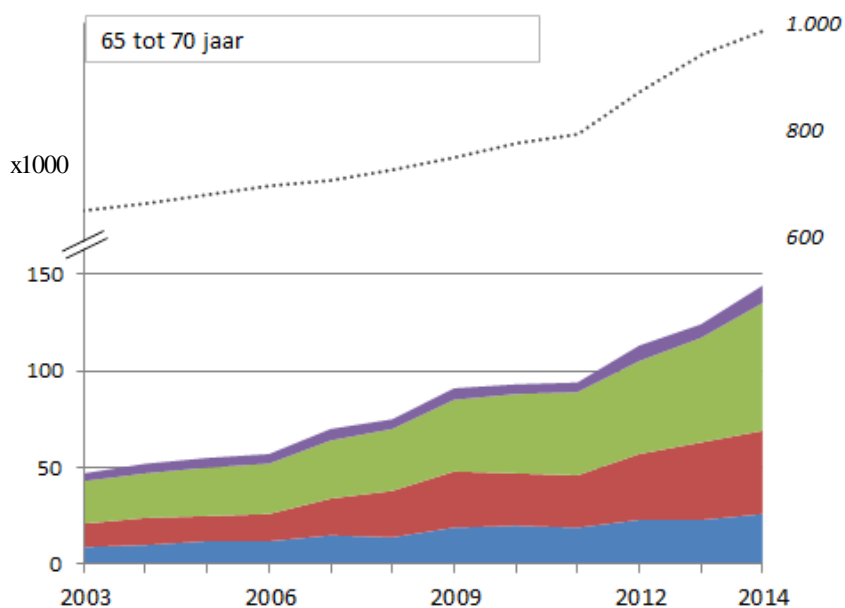
Het aantal inwoners van Nederland in de leeftijd van 55 tot 65 jaar is tussen 2003 en 2014 gestegen, dankzij de geboortegolf van na de oorlog. De arbeidsparticipatie van deze leeftijdsgroep is in deze periode nog sterker gestegen. Was het ruim 10 jaar geleden heel normaal dat iemand van achter in de 50 met de VUT ging, de huidige generatie 55-plussers werkt langer door, in een vast dienstverband maar ook steeds meer als flexwerker of zelfstandige.

Ter vergelijking: het aantal inwoners tussen 15 en 55 jaar is in dezelfde periode iets afgenomen, net als het aantal werkenden in deze leeftijdscategorie. Hier valt vooral de relatief sterke afname van het aantal vaste dienstverbanden op.

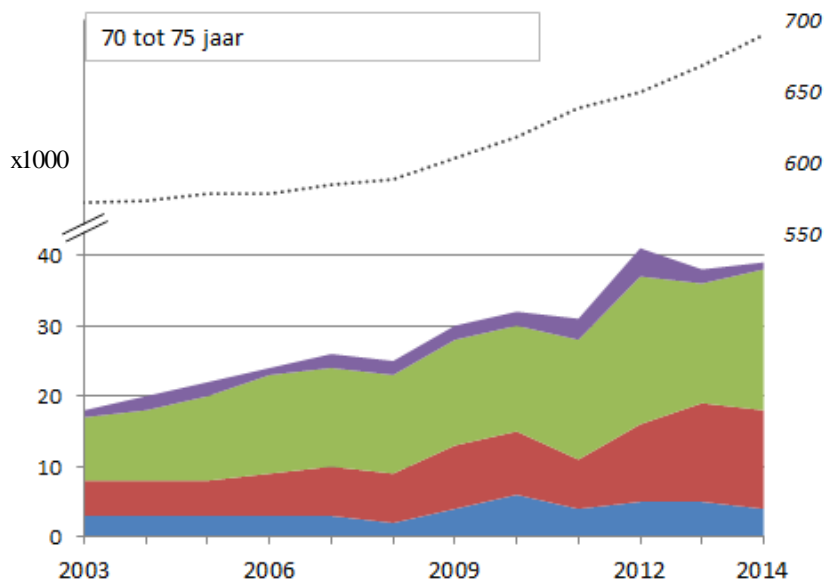

grafiek 2. Werkzame beroepsbevolking in Nederland, ongeacht aantal gewerkte uren per week, leeftijdsgroep 15 - 55 jaar
bron: CBS

Nog sterker is de stijging van het aantal werkenden als je kijkt naar de 65-plussers en de 70-plussers. Vooral het aantal flexwerkers en zelfstandigen van deze leeftijden is sterk gegroeid. Deze toename is natuurlijk te verklaren uit de groei van deze leeftijdscategorieën zelf. Bovendien speelt de stijging van de pensioenleeftijd hier een rol. Tegelijk is ook een andere trend zichtbaar: steeds meer mensen blijven beroepsmatig actief na hun formele pensionering, ook al gaat het om nog relatief kleine aantallen. In de grafieken hieronder zijn zij vooral terug te vinden onder de flexwerkers en de zelfstandigen.

grafiek 3. Werkzame beroepsbevolking in Nederland, ongeacht aantal gewerkte uren per week, leeftijdsgroep 65 - 70 jaar
bron: CBS

grafiek 4. Werkzame beroepsbevolking in Nederland, ongeacht aantal gewerkte uren per week, leeftijdsgroep 70 - 75 jaar
bron: CBS

Kortom: Wij, inwoners van Nederland, werken langer door, geleidelijk aan ook steeds meer na onze formele pensionering. We doen dit meer en meer in een los dienstverband en als zelfstandige.

Meer diversiteit in de levensloop

De traditionele indeling van de levensloop zegt steeds minder over individuele keuzes die mensen in hun leven maken. Volgens deze indeling is de eerste levensfase die van de jeugd (spelen en leren), de tweede van de volwassenheid (werken) en de derde van de ouderdom (recreëren). In dit model ontstaat steeds meer diversiteit, bijvoorbeeld onder werkenden, die midden in hun tweede levensfase blijven leren om de inzetbaarheid op de snel veranderende arbeidsmarkt niet te verliezen. Of onder ouderen, die na hun pensionering natuurlijk willen genieten, maar ook hun maatschappelijke betrokkenheid willen behouden.

Het traditionele levensloopmodel is geënt op de fysieke ontwikkeling waarbij mensen met het ouder worden een steeds grotere kans op allerlei kwalen en beperkingen lopen. Tegenwoordig zegt onze kalenderleeftijd steeds minder over onze gezondheid, laat staan over de vraag hoe fit we ons voelen.

Sociaal-gerontoloog Jan Baars zegt hierover: "De belangrijkste verschillen in gezondheid en levensomstandigheden, hebben zelfs onder ouderen niet meer zozeer met leeftijd te maken, maar met opleidingsniveau en sociaal- economische achtergronden. Bovendien geeft leeftijd op de arbeidsmarkt tegenwoordig al aanleiding tot uitsluiting als je 40 jaar oud bent geworden. Ook betekent de idealisering van het jong zijn een enorme overbelasting van de zogenaamde 'normale' volwassenen, tussen 25 en 40 jaar."

Wij, de begeleiders van Odyssee, merken in onze Pensioen in Zicht cursussen dat onze deelnemers steeds individuelere keuzen maken in hun persoonlijke levensloop. Sommigen zijn blij te kunnen stoppen met hun werk, liever gisteren dan vandaag. Anderen stoppen met tegenzin, ervaren de pensioenleeftijd als een botte ingreep van buitenaf, of hebben op zijn minst gemengde gevoelens. Enkelen willen graag doorwerken als dat zou kunnen.

Veel gepensioneerden gaan het 'iets rustiger aandoen', besteden meer aandacht aan de mensen om hen heen, gaan (eindelijk) doen wat ze altijd hadden willen doen, zoals reizen of de eigen creativiteit de ruimte geven. Maar de manier waarop zij dit doen loopt nogal uiteen.

Gegeven de diversiteit zien we ook overeenkomsten in deze leeftijdsgroep van grofweg eind 50 tot eind 60:

- Het definitief stoppen met betaald werken kan het besef versterken dat het leven eindig is. Bovendien maken velen in deze levensfase het overlijden van naasten mee, of ernstige ziektes en beperkingen.
- Een toenemende rust. Men kan meer afstand nemen van het dagelijkse gedoe, van allerlei prikkels van de buitenwereld. Het relativiseringsvermogen neemt toe. Het stoppen met werken kan een bevrijding zijn van het gedoe.
- Vaak een grote geestelijke vitaliteit en levenswijsheid, ongeacht de eigen lichamelijke conditie.
- Een toenemende aandacht voor de waarden in het eigen leven en dat van de naasten.

Dit spoort met de herhaalde conclusie uit allerlei internationaal onderzoek dat mensen boven de 60 tot de gelukkigste bevolkingsgroep behoren. (*bron: prof Jan Baars*)

Anders actief

In onze visie is de levensfase rond de pensionering bij uitstek een periode om de eigen waarden de ruimte te geven. Als je ooit iets aandacht had willen geven of had willen doen wat je echt de moeite waard vindt, waarom zou je dat nu dan uitstellen? En dat is meer dan het simpelweg afwerken van een bucket list.

Voor steeds meer gepensioneerden is maatschappelijke activiteit een manier om bepaalde eigen levenswaarden te blijven realiseren. Die kunnen gekoppeld zijn aan de betrokkenheid bij het eigen vak, bij bepaalde mensen of groepen in de samenleving, aan bepaalde kerncompetenties.

Sinds enkele jaren verzorgen we een Pensioen in Zicht variant die zich op deze vragen richt. Hoe kun je maatschappelijk betrokken blijven, je eigen deskundigheid blijven inzetten, al dan niet in een betaalde rol of functie? Deze variant '*Anders Actief met uw Talenten*' voorziet in een toenemende behoefte.

Voor meer informatie: Hans de Jong, h.d.jong@odyssee-groep.nl, 06 - 12 96 03 71